

Söz, fikir, məlumat azadlığının təminatında Azərbaycan lider dövlətlərdəndir

Azərbaycan müxtəlif istiqamətlərdə daim dinamik inkişafda olan bir ölkə olaraq, dünyanın əksər ölkələrindən fərqləndiyi kimi, söz və mətbuat azadlığı sahəsində də bir çox ölkələrdən irəlidədir və bu heç də təsadüfi, heç də səbəbsiz deyil. İlk növbədə unutmaq lazımlı deyil ki, ölkəmizdə hər bir vətəndaşın belə müstəqil fikir bildirmək, məlumat, eləcə də ifadə azadlığı və hüquqları var. Söz, fikir və məlumat azadlığının qorunması məqsədi ilə ölkəmizdə qanunvericilik bazasının olması həmin hüquqların mövcudluğunu, eləcə də təmin olunduğu və söz, fikir, məlumat azadlığının olmasının deməkdir.

Söz, fikir, məlumat azadlığı təmin olunmadan, yeni informasiya cəmiyyətinin fundamental principi təmin olunmadan demokratiyadan da, plüralizmdən də, azad cəmiyyətin tərəqqisindən də danışmaq mümkün deyil. Bütün bunların təminati üçün isə ilk növbədə elbəttə ki, həmin sahəni tənzimləyən qanunların olması və dövlət tərəfindən qorunması gərəkir, hansı ki, ölkəmizdə bu sahəde ilkin təminat məhz konstitusiyamızın əsaslanır. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycanda medianın inkişafı, söz, fikir, məlumat azadlığının təminatı üçün qanunvericilik normaları da qəbul edilib, institutional mexanizmlər də, bu istiqamətdə inkişafa tekan verən qurumlar belə formalasdırılıb və bu baxımdan gələcək üçün də nikbin proqnozlar verilməsi üçün məntiqi əsas var.

Ölkəmizdə fikir, söz, məlumat və mətbuat azadlığı sahəsində qanunvericilik bazası mövcud olsa da, həmin qanunvericilik bazasının tekniləşdirilməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin misilsiz rolu elbəttə ki, danılmazdır. Xüsusilə diqqətə çatırmaq yerine düşərdi ki, Ümummülli Liderimiz hakimiyətə gəldikdən sonra ilk gördüyü işlərdən biri məhz söz və mətbuat azadlığı sahəsində qanunvericilik bazasının tekniləşdirilməsi oldu və bu gün məhz həmin bazadan bəhrələnməkdəyik. Bu gün ölkəmiz məhz söz, fikir, məlumat, eləcə də mətbuat azadlığının olduğu ölkələrdən sayılır və demokratik ölkə olaraq beynəlxalq məqyasda tanınır. Çünkü fikir, söz, məlumat, mətbuat azadlığı məhz demokratianın əsaslarındandır. Məhz bu baxımdan da fikir, söz, məlumat, mətbuat azadlığı və nəticə də demokratiya olmayan, bütün cəmiyyətin eyni şəkildə ifadə olunmasına çalışan ölkələr demokratik ölkələr sırasında sayılmırlar. Əksinə, qeyri-demokratik ölkə hesab

olunurlar və müasir, inkişad etməkdə, dəyişilməkdə, hətta qloballaşmaqdə olan dünyamızda məhz həmin dəyişikliklərlə ayaqlaşan demokratik dövlətlərə uduzurlar və rəqabətə də tab getirə bilmirlər, geride qalıqlar, inkişaf edə bilmirlər. Bütün bu məqamları nəzərə alıqda görürük ki, ölkəmizin dünya miqyasında, qlobal səviyyədə inkişaf etməsi, inkişafda olan ölkələrlə rəqabətə dayanıqlı olması həm de Azərbaycanda söz, fikir, məlumat, mətbuat azadlığının, ümumiyyətlə, demokratianın olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Dünyanın bir çox ölkələri özlərini demokratik ölkə, söz, fikir, məlumat azadlığı olan ölkə olaraq təqdim etməye çalışıllar da, reallıqda heç də belə deyil. Xüsusən de, Avropanın ölkələrinin bir çoxunda belə hələ də söz azadlığı, fikir, mətbuat azadlığı özlərinin təqdim etdikləri kimi deyil. Bu gün dünyaya məhz dırnaq işaretisi altında "demokratiya dərsi" keçməyə çalışılan ölkələrin bir çoxunda demokratianın, söz və məlumat azadlığından əsər-əlamət yoxdur. Məsələn, Fransa kimi bir Avropanın ölkəsində insanların küçələrə çıxaraq ölkə hakimiyyətinin qərarlarına qarşı etiraz etməsi həmin ölkə

rəhbərliyi tərəfindən qətiyyən qəbul edilmədiyi haqda kifayət qədər faktlar var. Hər halda, etirazçıların Paris küçələrində rezin güllələrə "hədəf" olaraq seçilməsi, göyzəşardıcı qazdan, yüksək təzyiq altında təsireddi su şırnaqlarından istifadə edilməsi, etirazçıların üzərinə itlərin buraxılması və bir çox hallar dünya ictimaiyyəti üçün heç də sərr deyil. Yaxud da, İspaniyada öz hüquqlarını tələb etmək üçün etiraz aksiyaları təşkil edən katalonlara qarşı hansı təzyiqlərə əl atıldığı da hamiya bəllidir. Avropanın bir çox dövlətləri üçün bu kimi hallar kifayət qədərdir və yetərince misallar götirmək olar. Amma belə hesab edirik ki, sadalanınlar belə yetərlidir və məqsəd sadəcə olaraq, müqaisələr aparmaqdır. Yəqin ki, dünya ictimaiyyəti bizim ölkəmizdə insanların, daha dəqiq desək, az sayda müxalif qüvvələrinin meydana yığışmasına zərrə qədər də manə olmadığını müşahidə ediblər. İnsanların azad şəkildə toplasmalarına, fikir bildirmələrinə hansısa maneələrlə bağlı bircə dənə də olسا fakt yoxdur. Əksinə, əvvəla, hansısa narazılıq barədə ölkəmizdə diqqət cəlb edə bilən məqam yoxdur. Digər tərəfdən də əgər eti-

raz, narazılıq olsa belə, buna qarşı avropalıların rastlaşdıqları hansısa güc tətbiq olunması mümkün deyil.

Hazırda Azərbaycanda demokratianın ən parlaq təzahürü hesab olunan söz, fikir, məlumat və mətbuat azadlığının olduğunu təsdiq edən məqamlardan biri də məhz internete, sosial şəbəkələrə əlçatanlığın yüksək səviyyədə olmasıdır. Hər bir vətəndaş üçün sosial platformlardan istifadə son dərəcə asandır. Heç bir məhdudiyyət qoyulmayıb. Son dərəcə azadlıq verilib. Hətta bəzən bu azadlıqdan məhz qanundan keñar, qəbul olunmuş normalardan uzaq bəzi sui-istifadə halları, məsələn, təhqir kimi hallar da olur. Sözsüz ki, bu hallar ilk növbədə ictimai qınağa tuş gəlir, amma təbii ki, qanunla çəriçivəsində də, hüquqi müstəvidə də tənzimlənir. Daha dəqiq desək, insanların, vətəndaşların haqq və hüquqlarının pozulmasına yol verilməməsi nəzərə alınır. İstənilən halda, ölkəmizdə azad söz, fikir, məlumat, mətbuat azadlığı, bir sözə, insan azadlıqları qorunmaqdadır və demokratianın olmasına zərrə qədər də şübhə edilməsi mümkün deyil.

Inam Hacıyev